

Kommunale retningslinjer for motorferdsel i utmark og vassdrag

Vedtatt i Kommunestyret xx.yy.2020.

Innledning

I mars 2011 vedtok Harstad kommune egne retningslinjer for tildeling av dispensasjoner fra [lov om motorferdsel i utmark](#) (LOV-1977-06-10-82) og tilhørende [forskrift](#) (FOR-1988-05-15-356)

I dette dokumentet omtales disse som hhv «loven» og «forskriften»

Retningslinjene er tilpasset Harstad kommune og gir føringer for beslutningsprosessen i saksbehandlingen, administrativt og politisk. Retningslinjene skal gi føringer for tolkning av motorferdselloven og tilhørende forskrift, og være et hjelpemiddel i tillegg til rundskriv MD-T-I/96 og T-6/09 (og de rundskriv som eventuelt erstatter/supplerer disse). Målet er å gi saksbehandlere og politikere en mest mulig ensartet forståelse av regelverket. Retningslinjene vil også gi den enkelte søker en oversikt over gjeldende regler og praktisering av lovverket.

På grunn av diverse endringer i loven og forskriften og ønske om endra praksis på noen områder, er retningslinjene revidert i 2020.

---

1. Generell informasjon om lovverket

1.1. Generelt om motorferdsel i utmark.

Loven regulerer motorferdsel i utmark og vassdrag ut fra et samfunnsmessig helhetssyn. Hovedhensikten er å verne naturmiljøet og fremme trivselen.

Lovens navn er Lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselsloven). Loven er endret/tilpasset flere ganger siden disse retningslinjene blei vedtatt første gangen, senest ved lov av 16.juni 2017 nr. 61.

Loven gjelder motorferdsel i forbindelse med bruk av kjøretøy, båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor. Den gjelder også landing og start med motordrevet luftfartøy.

Motorferdsel i utmark og vassdrag er ikke tillatt med mindre det følger av loven eller vedtak med hjemmel i loven. Med utmark menes utmark i henhold til [friluftslovens](#) bestemmelser. I tillegg regnes setervoll, hustomt, engslått, kulturbeite og skogplantefelt, som utmark etter motorferdselloven. Det samme gjelder for vei i utmark som ikke er opparbeidet eller brøytet for kjøring med bil.

Grunneiers tillatelse må foreligg før dispensasjon / tillatelse gitt av Harstad kommune er gyldig, jfr. lovens § 10.

Grunneiers tillatelse skal også innhentes for kjøring som skjer etter direktehjemmel i forskriften § 3.

Etter forskriftens § 3 har kommunestyret myndighet til å gi nærmere bestemmelser for den kjøringen som er direkte tillatt i forskriften. Gjennom dette er det gitt adgang til å tilpasse reglene til lokale forhold. Det kan for eksempel gis bestemmelser/vilkår om områder, traséer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr mv. Kjøring til de formål som er tillatt kan reguleres nærmere, men kjøring kan ikke forbys.

Link til [Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag](#)

Link til [Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag](#)

1.2. Generelt om motorferdsel på barmark

Motorferdsel på barmark kan sette varige spor i naturen. Derfor er reglene for kjøring på barmark strengere enn på snødekt mark. Av den grunn er det ønskelig at nødvendig transport i størst mulig grad gjøres på snø.

En del kjøring på barmark er hjemlet direkte i loven uten søknad, jfr. Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977 § 4.

1.3. Generelt om motorferdsel på snødekt mark

Reglene for motorferdsel på snøføre er mindre strenge enn for barmarkskjøring. Grunnen er at kjøring på snødekt mark gir mindre varige skader på terreng og vegetasjon enn barmarkskjøring.

1.4. Generelt om bruk av motorbåt og luftfartøy

Ferdse med motorfartøy (båt eller annet flytende fartøy drevet med motor) er i utgangspunktet tillatt på innsjøer som er 2 kvadratkilometer eller større, på elvestrekninger og på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer dersom disse inngår som en del av et farbart vassdrag. Kommunen kan fastsette egne lokale forskrifter som avviker fra dette. Når det foreligger særlige grunner, kan kommunen etter søknad gi tillatelse til bruk av motorfartøy.

Landing og start med luftfartøy er som hovedregel forbudt i utmark og vassdrag. Landing og start med luftfartøy i forbindelse med nærmere angitte nyttetransporter er i noen tilfelle tillatt. Dette gjelder for eksempel i forbindelse med politi-, rednings- og oppsynstjeneste, offentlig post- og teletjeneste, anlegg og drift av offentlige veier og anlegg.

I tillegg kan kommunen gi egne lokale forskrifter om landingsplasser i kommunen. Når det foreligger «særlige grunner», kan kommunen etter søknad gi i tillatelse til bruk av luftfartøy.

Loven gjelder ikke landingsplass for luftfartøy når det er gitt konsesjon etter luftfartsloven.

---

2. Rutiner og retningslinjer for saksbehandling i Harstad kommune

---

2.1. Avgjørelsesmyndighet

Ifølge kommunens gjeldende delegeringsreglement, er saker med hjemmel i Lov om motorferdsel i utmark, lagt til politisk behandling i Utvalg for plan og Næring (UTP).

UTP behandler saker etter forskriftens § 6 og ellers prinsipielle saker. Øvrige saker er delegert til kommunedirektør og videre delegert til enhetsleder, areal- og byggesakstjenesten (ABY)

Søknader etter forskriftens § 6 må sendes inn i god tid før omsøkt kjøring skal finne sted, da disse sakene kun behandles i fastsatte møter i UTP. I særskilte tilfeller kan leder av UTP avgjøre saker. Dette er saker som av særskilte grunner ikke kan vente på neste utvalgsmøte. Slike saker skal refereres på neste møte i UTP.

2.2. Klagebehandling

Vedtak som gjøres er å definere som enkeltvedtak. Eventuell klage på vedtak behandles i tråd med Forvaltningslovens (LOV-1967-02-10) bestemmelser om klage. Eventuell klage skal være skriftlig og sendes Harstad kommune. Klagen må begrunnes og nye vesentlige momenter må komme fram i klagen. Klagen behandles i første omgang av den/de som fattet vedtaket. Dersom Harstad kommune ikke tar klagen til følge, oversendes klagen til Fylkesmannen i Troms og Finnmark som avgjør saken.

2.3. Søknadsrutiner

Det er ikke faste søknadsfrister, men det må søkes i god tid før planlagt kjøring.

Søknader som skal behandles i politisk utvalg (UTP), blir besvart med et foreløpig svarbrev. Opplysninger om rutinen og forventet tidspunkt for behandling skal oppgis i brevet.

Alle søknader skal være skriftlig, helst på fastsatt skjema. Søknaden skal som minimum inneholde;

- opplysninger om hvilken kjøretøytype som skal benyttes
- formål med kjøringen
- tidspunkt/tidsintervall det søkes om tillatelse for
- kart med inntegnet kjørerute skal være vedlagt.
  - Kart må være av en slik kvalitet, og i en målestokk slik at det er mulig å kontrollere kjøringen i felt.

Dersom varig bevegelsehemming er grunnlaget for søknaden, skal dette dokumenteres med legeerklæring og/eller gyldig parkeringskort for forflytningshemmet utstedt av Harstad kommune. Legeerklæring skal på søketidspunktet, ikke være eldre enn 5 år.

En tillatelse er i utgangspunktet personlig og kan ikke overføres til annen person. Eventuelle unntak framgår av tillatelsen.

2.4. Saksbehandling etter nasjonal forskrift § 5 og § 6

Forskriftens § 5 gir en dispensasjonsbestemmelse som bare gjelder for bruk av snøscooter. I forskriften 1.ledd er det listet opp dispensasjonsgrunner:

a) FASTBOENDE SOM I ERVERVSMESSIG ØYEMED VIL PÅTA SEG

- transport mellom bilveg og hytte,
- tilsyn med privat hytte etter eiers oppdrag,
- transport av massemedia på reportasjeoppdrag,
- transport av funksjonshemmede,
- transport av ved,
- transport etter dispensasjon i medhold av forskriftens § 6

Fastboende som primært bor i Harstad kommune kan påta seg ervervsmessig kjøring etter Forskriftens § 5 bokstav a). Harstad kommune ønsker å stimulere til leiekjøring i områder hvor det blant annet er tett hyttebebyggelse.

Det er ønskelig med en viss kontinuitet i det næringsgrunnlag leiekjøring kan gi og derfor bør personer som innvilges slik kjøring prioriteres ved søknad om fornying av tillatelsen, dersom det ikke har oppstått forhold som taler mot dette. Forskriftens § 5 bokstav a) gir bestemmelser om hva slags type transport som kan være aktuelt ut over det som er tillatt etter forskriftens § 3.

Vilkår:

- For å kunne få løyve til leiekjøring skal det skje gjennom et etablert selskap, som f.eks. enkeltpersonforetak, AS eller andre selskapsformer. Dette må kunne dokumenteres gjennom firmaattest, næringsoppgave eller tilsvarende.
- Leiekjørere pålegges å føre logg over alle oppdrag slik at kommunen i ettertid kan vurdere behovet i området. Det skal benyttes rapporteringsskjema utarbeidet av kommunen.
- Rapportskjemaet skal returneres til kommunen innen 15. juni hvert år.
- Tillatelse til leiekjøring kan gis for flere år av gangen, men ikke lenger enn 5 år.
- Leiekjører plikter å gjøre tilbudet kjent for publikum.
- Kommunen vil kunne offentliggjøre navn og kontaktinformasjon på leiekjørere på internett og ved oppslag på parkeringsplasser i de ulike kjøreområdene. - Det kan søkes om navngitt reservesjåfør til løyvet.

B) FUNKSJONSHEMMEDE

Rundskriv MD T-1/96 beskriver bestemmelsen i vesentlig grad, men det er behov for en lokal føring for vurderingen.

Det kan kun gis dispensasjon ved varig bevegelseshemming og kommunen krever dette dokumentert ved legeerklæring og/eller gyldig parkeringskort for forflytningshemmede. Legeerklæring skal på søketidspunktet ikke være eldre enn 5 år.

Dispensasjon ihht til denne bestemmelsen kan gis for flere år om gangen, men ikke lenger enn 5 år.

Søknader som behandles etter denne paragrafen må være til nyttekjøring eller til et fast bestemmelsessted. Kjøring for varige bevegelseshemmede gis ikke begrensninger i antall turer, men skal følge andre vilkår som gis for begrensning i tider på døgnet, ukedager, helligdager mm som blir gitt i som vilkår i hvert vedtak.

Det tillates bruk av ledsager/sjåfør dersom behov for dette oppgis i søknaden.

Øvrige søknader fra funksjonshemmede/bevegelseshemmede behandles etter forskriftens § 6.

Det er viktig å legge vekt på at personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er bevegelseshemmede, ikke går inn under denne bestemmelsen.

C) TRANSPORT TIL PRIVATE HYTTER

Bestemmelsen skal dekke transportbehovet for bagasje og utstyr til private hytter i områder der det ikke finnes tilfredsstillende muligheter til å leie slik

transport. Hytta må ligge minst 2,5 km fra brøytet bilveg. Her vil det være naturlig kjørevei som legges til grunn for avstandsvurderingen.

Dersom Harstad kommune får leiekjørere ihht forskriftens § 5, 1.ledd, bokstav a) i et område, kan kommunen søkere om hyttekjøring til disse, og dermed avslå søknaden.

Begrepet hytteeier anses å omfatte også eierens nærmeste familie som ektefelle og barn. Andre slektninger må søke om dispensasjon ihht forskriftens § 6, hvilket betyr at søknaden må behandles i UTP.

For kjøring til hytter med flere eiere og kjøring til foreningshytter, må det søkes om dispensasjon etter forskriftens § 6. Søknaden må behandles av UTP.

Det er bare transport av bagasje og utstyr mellom bilvei og hytte som tillates ihht denne bestemmelsen. Alminnelig persontransport tillates ikke, men personer kan sitte på når det transporteres bagasje og utstyr dersom dette ikke medfører ekstra kjøring.

Dispensasjon for kjøring etter § 5 bokstav c) skal maksimalt gis for ti (10) turer T/R pr. år/vintersesong. Det skal føres kjørelogg utarbeidet av Harstad kommune og kjøreloggen skal følge som vedlegg ved ny søknad om tillatelse til kjøring til samme formål. Det skal normalt ikke gis dispensasjon til dette formål etter 30.april eller før 15.oktober.

Det kan gis dispensasjon til dette formål for en periode på inntil 3 år.

Følgende vilkår skal gjelde for denne kjøringen:

- Ved all kjøring ihht denne bestemmelsen skal snøscooteren ha påmonter henger/slede. Det kan i særlige tilfeller dispenseres fra dette kravet.
- Det tillates ikke kjøring til/fra hytter på søn.- og helligdager mellom kl. 08.00 og kl. 17.00.

D) KJØRING I UTMARKSNÆRING FOR FASTBOENDE

Dette gjelder kjøring som ikke er direkte knyttet til tradisjonell jord- og skogbruksvirksomhet som etter loven er tillatt uten søknad. Begrepet utmarksnæring må tolkes restriktivt, og det må vises til ren næringsmessig virksomhet for utleie, salg og videreforedling. Kommunen skal kreve dette dokumentert ved fremleggelse av næringsoppgave. Snøscootersafari og lignende kan ikke tillates etter denne bestemmelsen.

Tillatelse kan gis for inntil 3 år.

E) TRANSPORT AV VED

Nødvendig vintertransport av ved fra egen eiendom til fast bopel tillates direkte i forskriften, jfr. forskriftens § 3 1. ledd bokstav g). Annen transport av ved må det søkes om ihht forskriftens § 5 e). I områder hvor det finnes leiekjørere skal det oppfordres til å benytte disse.

Dispensasjon for kjøring etter § 5 bokstav e) skal maksimalt gis for femten (15) dager pr. vinter i perioden 1. november til 30. april. Det kan kjøres ubegrenset antall turer pr. dag. Det skal føres kjøreløgg utarbeidet av Harstad kommune og kjøreløggen skal følge som vedlegg ved ny søknad om tillatelse til kjøring til samme formål.

Kjøring på søn.- og helligdager er ikke tillatt.

Det kan gis dispensasjon til dette formål for en periode på inntil 3 år

Det kan gjøres unntak fra denne bestemmelsen dersom søker dokumenterer et behov for transport av ved som er større enn normalforbruket av ved for en husstand pr. år. Kjøring av ved fra statens grunn i Kongsvikdalen vil ikke medføre unntak fra denne bestemmelsen.

F) GRUPPETURER

Gruppeturer på snødekt mark for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede. Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjoner eller ideelle organisasjoner. Tillatelse kan kun gis for transport til bestemte turmål og langs nærmere bestemte traseer angitt på kart.

Tillatelse gis bare for enkeltturer.

2.5. Forskriften § 5a - Utmarksnæring

Bestemmelsen overlapper noe med § 5 bokstav d), men forskjellen er blant annet at det her ikke er noen begrensning til å gjelde fastboende.

Bestemmelsen har også en videre definisjon av hva som kan regnes som utmarksnæring.

Som utmarksnæring regnes i denne bestemmelsen drift av utleiehytter, næringsmessig høsting av naturgoder, turist- og reiselivsnæring, leting og undersøkelse av mineralske ressurser med mer. Tillatelsen gjelder for transport av materiell og utstyr i forbindelse med utmarksnæring og den forutsetter at virksomheten er registrert i Enhetsregisteret. På barmark kan tillatelse kun gis for transport langs traktorvei og på snødekt mark kan kommunen fastsette nærmere bestemte traséer for kjøringen.

Tillatelse kan gis for inntil 2 år. Dersom virksomheten etter dette kan dokumentere at samlet omsetning utløser momsplikt, kan tillatelsen forlenges til 4 år av gangen.

2.6 Forskriftens § 6 - Tillatelse ved særlig behov (gjelder både barmark og snødekt mark)

Generelle bestemmelser

Bestemmelsen er streng, og vedtak kan kun fattes av et folkevalgt organ.

Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis etter § 6:

- Søkeren må påvise et særlig behov
- Behovet må ikke knytte seg til turkjøring
- Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte
- Behovet må vurderes opp mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdsel til et minimum, særlig på barmark.

Det er formålet med selve transporten som er avgjørende i denne sammenheng, og det skal stilles strenge krav til "særlig behov" og til at behovet ikke skal kunne dekkes på en annen måte. Praksisen skal være spesielt restriktiv for tillatelser til barmarkskjøring.

I noen tilfeller kan det være at det finnes andre mulige måter å løse oppdraget på. Dersom dette likevel vurderes å være et dårligere alternativ jmf. lovens formål, skal søknaden likevel kunne innvilges.

Etter bestemmelsen kan kommunen i unntakstilfelle gi tillatelse, men også i slike tilfeller bør søkere henvises til de faste leiekjørerne dersom slike finnes i området. Det betyr at det beror på en forvaltningsmessig skønnsvurdering om det skal gis eller nektes tillatelse dersom vilkårene er oppfylt. Den enkelte søknad må ses i sammenheng med forventet antall tilsvarende søknader. Selv om den enkelte tillatelse ikke vil by på vesentlige ulemper, kan en søknad avslås av hensyn til de samlede konsekvenser av å innvilge tilsvarende søknader.

Varig bevegelseshemmede

Varig bevegelseshemmede kan etter denne bestemmelsen, gis dispensasjon for kjøring på barmark til fast(e) bestemmelsessted(er), når kjøringen fortrinnsvis skjer langs eksisterende veier/turstier. Tillatelsen kan gis for inntil 5 år. Det skal kreves gyldig legeattest eller parkeringskort for forflytningshemmede som dokumentasjon. Legeattest skal ikke være eldre enn 5 år på søknadstidspunktet.

Dispensasjon for annen kjøring etter § 6 skal maksimalt gis for 5 turer på barmark og maksimalt 5 turer på snødekt mark.

Det skal føres kjøreløgg utarbeidet av Harstad kommune og kjøreløggen skal følge som vedlegg ved ny søknad om tillatelse til kjøring til samme formål.

Ved kjøring med snøscooter ihht denne bestemmelsen skal snøscooteren ha påmontert henger/slede.

Kjøring på barmark skal fortrinnsvis kun skje på eksisterende veier og stier.

Dersom kjøring på barmark ikke skal følge eksisterende kjørespor skal det bare innvilges enkeltturer pr. år.

Dersom tiltakets formål er til almen nytte eller defineres som ønsket folkehelseiltak, kan tillatelse gis for en periode på inntil tre (3) år. Eksempel på slike tiltak er oppkjøring av ski-/tur-traséer for almen bruk eller annen tilrettelegging med samme formål.

Ut over dette, og dispensasjoner for varig bevegelseshemmede, skal dispensasjoner etter § 6 i forskriften gis for maksimalt 1 år.

2.7 Generelle vilkår for vedtak i henhold til forskriftens §§ 5 og 6:

Følgende vilkår skal innarbeides i hvert enkelt dispensasjonsdokument og gå fram av vedtaket:

- Kjøring mellom kl. 22.00 og kl. 06.00 er ikke tillatt uten særlig tillatelse.
- Kjøring mellom kl. 08.00 og 17.00. på søn.- og helligdag samt påskeaften er ikke tillatt.
- Dersom kjøring forgår på annen persons eiendom, skal det innhentes tillatelse fra grunneier(e) før kommunes vedtak er gjeldende. Søker er selv pliktig til å innhente dette. Dette gjelder også for kjøring med hjemmel i forskriftens §3 (direktehjemmel)
- Kjøretøyet skal ha påmontert henger/slede dersom annet ikke går fram av vedtaket/dispensasjonsdokumentet.
- Kjøring skal skje etter trasé(er) som er inntegnet på kart. Kart skal alltid være vedlegg til søknaden dersom ikke annet er avtalt med kommunen.
- Det skal settes vilkår om at søker skal fylle ut kjørelogg dersom dispensasjonen gjelder et avgrenset antall turer. Kjørelogg utarbeidet av Harstad kommune skal benyttes.
- Ved dispensasjon for et bestemt antall turer gjelder 1 tur for tur og retur. Unntatt fra dette er dispensasjoner gitt etter forskriftens § 5, bokstav e) der det gjelder antall dager.
- Kjøring under opphold på hytte er ikke tillatt, gjelder ikke for vedkjøring ihht gitt dispensasjon.
- Søker plikter å vise dispensasjonsdokument og kart ved kontroll. Det må også vises fram oppdatert kjørelogg ved kontroll dersom dette er et krav i dispensasjonsdokumentet/ tillatelsen.
- Grunneiers/grunneieres skriftlige tillatelse skal vises fram ved kontroll.
- Dersom forutsetningene for søknaden endrer seg, eller ved endring av vilkår for innvilgede søknader, er det søkers ansvar å melde fra om dette til kommunen.

---

3. Bruk av motorfartøy og luftfartøy

3.1 Lovens § 6 — Tillatelser etter søknad

Når særlige grunner foreligger kan kommunen gi tillatelse til bruk av motorfartøy luftfartøy som ellers ikke kan finne sted etter denne lov eller med hjemmel i loven. Tillatelse etter paragrafens første ledd kan gis for bestemte formål eller for bestemte tidsrom.

Tillatelse til bruk av motorfartøy og luftfartøy til allmenne nytteformål behandles av administrasjonen. Tillatelsene skal være tidsbegrenset til en bestemt periode og et bestemt antall turer.

Saker av prinsipiell karakter skal behandles av politisk utvalg.

---

4. Retningslinjenes gyldighet og ikrafttreden

De kommunale retningslinjene trer i kraft fra og med XX.yy.2020.

De kommunale retningslinjene gjelder inntil lov om motorferdsel i utmark og vassdrag eller tilhørende forskrifter endres eller til nye kommunale retningslinjer blir vedtatt.

De nye retningslinjene vil ikke ha tilbakevirkende kraft på dispensasjoner/tillatelser som er innvilget for flere år og vedtatt før xx.yy.2020.

Sist endret ihht kommunestyrets vedtak xx.yy.2020, sak 20/yy.